

Panun pakinoita

Kivi-perinteiden vaaliminen ja Kivi-näytännöt

Aleksis Kiven nimen tuntee jokainen, mutta Aleksis Kiven Seuraa ei varmaankaan vielä yhtä moni, huolimatta siitä varsin aktiivisesta työstä, mitä seura jo yli kymmenen vuotta on tehnyt. Tämä seurahan perustettiin Helsingissä, mutta sen jäsenistöön kuuluu kirjallisuuden ystäviä kaikkialta maasta, myös täältä Oulusta muutamia. Seuran tarkoituksena on kaiken Kiven kirjalliseen tuotantoon ja elämään ja sitä tietä kulttuurihistoriaamme liittyvän kerääminen, tallettaminen ja vaaliminen.

Paljon merkittävää on tämä seura toimintansa aikana saanutkin aikaan. Perustamisesta tuli viime vuonna kuluneeksi kymmenen vuotta ja siihen mahtuvat myös sotavuodet, mutta siitä huolimatta on jälkeä jäänyt paljon. Koko ajan on puheenjohtajan tehtäviä suurella tarmolla hoitanut kauppaneuvos Kaarlo Urpelainen, helsinkiläinen liikemies ja kulttuurin ystävä, mies jolla on ammattiaan paljon laajemmat tiedot, suunnaton innostus tähän asiaan ja selvät suuntaviivat, vieläpä tarmoa johtaa vaikeatkin kysymykset onnelliseen ratkaisuun. Seuran sihteereitä on ehtinyt olla useita, sillä työ on luonnollisesti pitänyt pieniä väliakoja lukuunottamatta hoitaa sivutyönä. Sihteerismiehen päämäärät ovat sitäpaitsi järkiään tähänneet pitkälle, tavallisimmin kirjallisen tutkimuksen linjoilla, joten se on pakottanut aina miestä vaihtamaan.

Seuran toimesta on ilmestynyt neljä kookasta kulttuurijulkaisua, joissa on runsaasti ensikäden aineistoa ja ennen julkaisematonta sekä Kivestä että hänen elämänpiiriään sivuneista henkilöistä ja asioista etä muistakin kirjallisuus- ja taidehistoriamme merkkihenkilöistä. Viimeisin näistä julkaisuista, omistettu Otto Mannisen muistolle, on Kultanummi. Sitä ennen ovat ilmestyneet Minä alän-albumi, Pilvlinna ja Kaukametsä. Merkitävin työ lienee kuitenkin Kiven lapsuudenkodin ostaminen Kivi-museoksi ja sen entistämisen, missä seura suoritti kulttuurihistoriallisesti ainutlaatuisen työn. Tämän entistämisen yhteydessä piti ostaa kokonaan uusi talo Kiven vanhempien entistä taloa asuneille, rakentaa Stenvallien talo osaksi uudelleen ja haalia sinne ympäri maata, voisi sanoa, hajaantunut Stenvallin perheen omaisuus, sekä täydentää kotia sopivasti muulla ajanoloihin kuuluvalla kalustolla ja pikku tarpeilla. Tämä koti vihittiin toissa kesänä juhannuksena arvokkain kulttuurijuhlin, joista lehdessämmekin aikanaan kerrottiin.

Viime lokakuussa järjesti seura Helsingissä suurta huomiota herättäneen Aleksis Kiven muistonäyttelyn. Seuran muistoesineet, kaikkiaan 146, olivat näytteillä ja paljon muuta mielenkiintoista, mm. akateemikko Väinö Aaltosen seuralle lahjoittamat 48 työtä.

Onhan siis ollut toimintaa ja tuloksia. Mutta nyt sitä vasta merkittäviä kuuluu.

Kiven nimikkoseura on halulla ja hartaudella tarttunut virinneeseen kulttuurihankkeeseen erikoisten Kivi-näytännöjen aikaansaamiseksi Nurmijärvelle. Kysymyksessä on suunnitelma, jolle vertailukohtia etsittäessä itsestään tulevat mieleen sellaiset kuin maailman kuulut Oberammergaun kärsimysnäytelmät, samoin Englannin Shakespeare-juhlat kirjailijamestarin kotikaupungissa.

Silti nämä teatterijuhlat, toteutetut yhtä vähän kuin toteutettavat, eivät ole erikoisen läheisesti rinnastettavissa. Jaka tapauksessa näyttää siltä, että Suomi nyt saisi omat kansalliset kesäiset teatterijuhlat juuri Kiven merkeissä ja on tällöin luonnollista, että Aleksis Kiven Seuran jäsenet tulevat tekemään parhaansa yrityksen onnistumiseksi.

Suunnitelman taakse on lähinnä asettunut Nurmijärven nuorekas opintorahastoyhdistys ja niin ollen on ajateltukin, että näytännöistä saatavat tulot tultaisiin käyttämään juuri nuorten opintorahastoyhdistystoiminnan puitteissa varattomien lahjakkaiden nuorten opintojen edistämiseen. Yrityksen takana on liikkunut Nurmijärven kunta. Mutta itse tämä ajatus on nykyhetkellä paljon vanhempi ja niin ollen voidaan sanoa, että se, vaikka sen Uudenmaan Kansan uutuuksena joku kuukausi sitten "laukaistiin", ei ole esim. joidenkin kärsimysnäytelmien mukaan keksitty. Eräskin palojokelainen 60-vuotias on kertonut, että jo hänen isänsä puhui tällaisista näytännöistä.

Pitemmittä puheita todettakoon siis, mitä tähän mennessä on asiassa sovittu, neuvottelevia kun jo on pidetty ja tulevia näyttelijöitä syynätty. On tarkoitus ryhtyä joka kesä ulkona vapaassa luonnossa esittämään Kiven klassillista komediaa 'Nummisuutarit', josta on hyvät kokemukset, että se sopii myös amatöörien esitettäväksi. Ja amatöörejä tulevatkin kaikki nämä "nummisuutarit" olemaan. Kansan keskuudesta valitaan Eskot ja Kreetat ja Topiakset ja Martat. Epävarmaa sensijaan on, annetaanko roolit eliniäksi, koska toisaalta pyritään luonnollisuuteen ja ystävämme Esko on nuori, vaikka näyttämöllämme niin harvoin nuoria Eskoja-nähdään. Ohjaajaksi on lupautunut Kansallisteatterin tunnettu näyttelijä ja Kivi-tulkitsija Vilho Siivola, mm. juuri Eskona mainetta nauttanut. Työtä tulee olemaan luultavasti sillä on laskettu tarvittavan ennen ensi kesää n. 80 harjoitusta. Esityspaikaksi on valittu Taborin vuori — nimikin on Aleksis Kiven poikasena tälle leikkipaikalleen antama — niminen kukkula Palojoen kylässä, välittömästi Kiven entistetyn lapsuudenkodin takana. Tämän luonnonnäyttämön katsomoon lasketaan mahtuvan 5.000 henkeä. Onpa jo kuvanveistäjä Aaltonen lupautunut auttamaan näyttämön lavastuksen sommittelussa ja katsomon suunnittelussa. Monien muiden lisäksi ovat Kivi-seuran puheenjohtaja kauppaneuvos Kaarlo Urpelainen, seuran sihteeri, maisteri Nuutinen ja teatterineuvos Vilho Ilmari, muut mainitsematta. Mainittakoon vielä, että mm. nummisuutarien mökki tullaan rakentamaan pysyväisesti esityspaikalle ja Karriin talosta ainakin julkisivu kulliseksi.

Jäämme siis jännittyneinä odottamaan tämän kansallisen merkkitapahtuman toteutumista ja uskallamme varmaan kaikki ennustaa, että siitä aikaa myöten tulee ei vain suomalaisille vaan ulkomaalaisillekin teatteritaitteen ja muun kulttuurin edustajille eräänlainen pyhiinvaelluspaikka. Suunnitelma on suorastaan päätä huimaavan suurisuuntainen, mutta Nurmijärven Opintorahastoyhdistyksen, kunnan ja nuorisoseuran sekä Aleksis Kiven Seuran hyvällä yhteistyöllä ne varmaan voidaan toteuttaa.

Panu